

Tampereen kaupunki

Joukkoliikennelautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2024

Joukkoliikennelautakunta 13.9.2023

Sisällysluettelo

Joukkoliikennelautakunta	2
Toimintaympäristön muutokset	2
Toiminnan tavoitteet	2
Talous	3
Joukkoliikenne	4
Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset	4
Palvelujen toimintamenot	5
Talous	5

Joukkoliikennelautakunta

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toimii Tampereen, Nokian, Oriveden, Ylöjärven ja Kangasalan kaupunkien sekä Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kuntien yhteisenä seudullisena joukkoliikenteen viranomaisena Tampereen kaupunginvaltuuston ja -hallituksen alaisuudessa. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan tehtävänä on järjestää joukkoliikenne Tampereen kaupunkiseudulla yhteistoimintana kaupunkiseudun kuntien kanssa. Yhteistoiminnan tavoitteena on toteuttaa kuntarajat ylittävää yhteistyötä joukkoliikenteen järjestämisessä sekä kehittää ja koordinoida seudullista joukkoliikennettä niin, että palvelutaso paranee ja palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja edullisesti.

Toimintaympäristön muutokset

Tampereen seudun joukkoliikenteessä toteutettiin vuonna 2021 historiallisen suuret muutokset. Ratikkaliikenne käynnistyi ja suuri linjastouudistus toteutui samassa yhteydessä. Ratikan toinen osa Lentävänniemeeseen valmistuu vaiheittain ja ensimmäisen vaihe otettiin käyttöön 7.8.2023, kun ratikkaliikenne Santalahteen käynnistyi. Joukkoliikenteen linjastoon ei tehty muita merkittäviä muutoksia vuoden 2023 aikana.

Ratikan toinen osa Pyynekintorilta Lentävänniemeeseen valmistuu kokonaisuudessaan vuoden 2024 loppuun mennessä ja avataan liikenteelle 7.1.2025. Bussiliikenteen linjastoon toteutetaan Linjasto 2024 – suunnitelman mukaiset ratkaisut vaiheittain vuoden 2024 aikana ja ratikkaliikenteen Lentävänniemeeseen käynnistymisen yhteydessä 7.1.2025.

Bussiliikenteen kustannustaso on noussut yli 12 prosenttia 2021 vuoden lopulta lähtien. Nousu on tasaantunut vuoden 2023 aikana mutta vuoden 2024 kustannustaso tulee olemaan korkea. Matkustajamäärän kasvu on ollut myös poikkeuksellisen voimakasta. Tammi-elokuussa 2023 kasvua on ollut yli 20 prosenttia verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2022, jolloin oltiin pandemiaa edeltäneen ajan matkustuksen tasolla. Matkustajamäärän kasvu lisää lipputuloja, joiden avulla voidaan toteuttaa kasvun edellyttämät kriittisimmät panostukset tarjontaan.

Talousarvio sisältää 5 prosentin hintojen korotuksen, joka tehdään 1.5.2024 alkaen. Hallitusohjelmassa on esitetty joukkoliikenteen arvonlisäveron nostaminen 10 prosentista 14 prosenttiin. Mikäli tämä toteutuu vuonna 2024, on sen vaikutukset siirrettävä asiakashintoihin heti korotuksen voimaantullessa.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2024 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030 ja sen pohjana olevaan Kalervo Kummolan pormestariohjelmaan. Joukkoliikennelautakunnalle kohdistuu vuonna 2024 kaksi sitovaa toiminnan tavoitetta.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITE	TALOUSARVIOTAVOITE 2024
Kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuus on noussut valtuustokauden loppuun mennessä 5 %	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 5 % edelliseen vuoteen verrattuna

Esimiestyö on vahvistunut ja henkilöstön työhyvinvointi on parantunut	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
---	---

Talous

Joukkoliikenteen toimintakate heikkenee talousarvioesityksessä 5,0 milj. euroa. Tulojen kasvu on yhteensä 5,6 milj. euroa sisältäen vuoden 2023 aikana toteutuneesta matkustajamäärän kasvusta aiheutuvan pohjankorjauksen 2,5 milj. euroa sekä 3,1 milj. euroa laskennallisena muutoksena sisältäen sekä vuoden 2024 matkustajamäärän ennustetun kasvun että lipun hintojen nostosta lisääntyvät lipputulot. Menot lisääntyvät 10,6 milj. euroa johtuen erityisesti kustannustason noususta sekä vuoden 2023 aikana toteutetuista kasvun ja aikatauluvarmuuden edellyttämistä liikennetarjonnan lisäyksistä, jotka pohjankorjauksen lisäksi lisäävät kustannuksia koko kalenterivuodelle 2024. Valtion joukkoliikennetuen on arvioitu olevan vuonna 2024 vuoden 2023 tasolla.

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024
Toimintatulot			
Myyntitulot	53 486	57 483	63 495
Maksutulot	156	155	155
Tuet ja avustukset	11 193	6 456	6 448
Muut toimintatulot	1 063	436	436
Toimintatulot yhteensä	65 899	64 530	70 534
Valmistus omaan käyttöön		0	20
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-1 308	-1 624	-1 622
Palvelujen ostot	-80 798	-79 090	-88 731
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-76	-10	-10
Vuokramenot	-12 914	-12 761	-14 150
Muut toimintamenot	-135	-36	-36
Toimintamenot yhteensä	-95 231	-93 520	-104 529
Toimintakate *)	-29 333	-28 991	-33 995
Rahoitustulot ja -menot	1	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-383	-400	-400
Tilikauden tulos	-29 714	-29 391	-34 395
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-29 714	-29 391	-34 395

*) Toimintakate poikkeaa +870 te KH:n kehyspäätöksestä (-34 865 te). Suoritemäärän muutoksen toimintakatevaikutus siirretty ylä:sta jolilaan.

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024
Investointimenot	-13	-500	-500
Rahoitusosuudet	122	0	0
Nettoinvestoinnit	109	-500	-500

Sitovat erät

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Joukkoliikennelautakunta	70 534	-104 529	-33 995

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Joukkoliikennelautakunta	-500	0	-500

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen palveluryhmä vastaa Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta. Joukkoliikenteen palveluryhmässä suunnitellaan joukkoliikenteen linjasto ja liikennöinti koko kaupunkiseudulle. Joukkoliikenne hankkii liikennepalvelut kilpailuttamalla tai omalta tuotannolta tilaamalla. Palveluryhmä vastaa joukkoliikennettä tukevien järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Palveluryhmä vastaa tariffisuunnittelusta, lippujen myynnistä ja myyntiverkosta sekä joukkoliikenteen viestinnästä ja markkinoinnista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Tampereen seudun joukkoliikenteessä toteutettiin vuonna 2021 historiallisen suuret muutokset. Ratikkaliikenne käynnistyi ja suuri linjastouudistus toteutui samassa yhteydessä. Ratikan toinen osa Lentävänniemeeseen valmistuu vaiheittain ja ensimmäisen vaihe otettiin käyttöön 7.8.2023, kun ratikkaliikenne Santalahteen käynnistyi. Joukkoliikenteen linjastoon ei tehty muita merkittäviä muutoksia vuoden 2023 aikana.

Ratikan toinen osa Pyynikintorilta Lentävänniemeeseen valmistuu kokonaisuudessaan vuoden 2024 loppuun mennessä ja avataan liikenteelle 7.1.2025. Bussiliikenteen linjastoon toteutetaan Linjasto 2024 – suunnitelman mukaiset ratkaisut vaiheittain vuoden 2024 aikana ja ratikkaliikenteen Lentävänniemeeseen käynnistymisen yhteydessä 7.1.2025.

Joukkoliikenteen matkustajamäärän kasvu on tällä hetkellä poikkeuksellisen voimakasta Tampereen kaupunkiseudulla. Toiminnan pääpaino onkin ratikkaliikenteen laajenemisen Lentävänniemeeseen ja Linjasto 2024-suunnitelman toimeenpanon lisäksi jo kasvaneeseen ja yhä kasvavaan kysyntään vastaaminen resurssitehokkaasti.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa)	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/ suorite
Asiakaspalvelu	633		
Asiantuntijapalvelu	6 592		
Bussiliikenne **)	70 743	48 900 000	1,45
Ratikkaliikenne	19 548		
Joukkoliikennepalvelu	3 650		
Muu liikenne ***)	1 862	253 000	7,36
Junaliikenne	931		
Kaupunkipyörät	675		
Yhteensä	104 634		

*) Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 105 te

**) Suoriteyksikkönä matkustajamäärä

***) Suoriteyksikkönä asukasmäärä

Bussiliikenteessä matkustajamäärän kasvu korreloi suoraan palvelun tarpeeseen. Muussa liikenteessä asukasmäärän kasvu lisää myös palvelun tarvetta.

Talous

Joukkoliikenne

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2023	TA 2024
Toimintatulot	64 530	70 534
Toimintamenot	-93 520	-104 529
Toimintakate	-28 991	-33 995
Vyörytysosuudet *)	-377	-398
Toimintakate sisältäen vyörytykset	-29 368	-34 393

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)